

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง ปัญหาการสอนศิลปะศึกษาของครูศิลปะศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัญหาการสอนศิลปะศึกษาของครูศิลปะศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านเตรียมการสอน
2. ด้านการสอน
3. ด้านการประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นที่จำเป็น ทฤษฎีหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา การจัดการเรียนการสอนทางศิลปะศึกษาและหลักการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการสอนศิลปะศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในวิชาศิลปะศึกษาและวิชาพื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องการวิเคราะห์เอกสารจากหนังสือเอกสารหลักสูตร วารสาร จุลสาร เอกสารอัดสำเนา วิทยานิพนธ์ และงานวิจัย

2. การสุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูศิลปะศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 โดยวิธีการสำรวจจำนวน โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 มีจำนวนทั้งสิ้น 115 โรงเรียน นำรายชื่อโรงเรียนที่สำรวจได้มาสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นพวกได้โรงเรียน 8 กลุ่ม สุ่มร้อยละ 50 ได้รายชื่อ 57 โรงเรียนนำมาสุ่มรายชื่อครูศิลปะศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 114 คน

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ปัญหาการสอนศิลปะศึกษาของครูศิลปศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองแบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัญหาการสอนศิลปะศึกษาของครูศิลปศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และข้อเสนอนแนะเพิ่มเติมแบบปลายเปิด (Open-Ended) โดยแบ่ง 3 ด้านคือ

1. ด้านการเตรียมการสอน
2. ด้านการสอน
3. ด้านการประเมินผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งและขอเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ส่วนหนึ่งและดำเนินการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ส่วนหนึ่ง ตามโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร 57 โรงเรียน เป็นจำนวน 114 ฉบับ ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีโดยได้รับแบบสอบถามกลับคืน 95 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.33

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มาการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ และตอนที่ 2 ปัญหาการสอนศิลปะศึกษาของครูศิลปศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการสอน ด้านการประเมินผลนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของข้อความแต่ละข้อ วิเคราะห์หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบตามเกณฑ์ และนำข้อเสนอนแนะเพิ่มเติมซึ่งเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended) มาวิเคราะห์โดย นำมาจัดกลุ่มหาความถี่ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตารางที่ 2)

จากการศึกษาสถานภาพทั่วไปของครูศิลปศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า จำนวนครูศิลปศึกษา จำนวน 95 คน เป็นหญิงมากกว่าชายคือเป็นหญิง 52 คน คิดเป็นร้อยละ 54.70 เป็น ชาย 43 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 ครูศิลปศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 45 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 29.50 ส่วนมากวุฒิทางการศึกษาสูงสุด คือปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 87.40 และสำเร็จการศึกษาในสาขาศิลปศึกษา คิดเป็นร้อยละ 87.40 มีประสบการณ์สอนอยู่ระหว่าง 21 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 30.50 และเคยได้รับการพัฒนาการสอน คิดเป็นร้อยละ 85.30 ซึ่งเป็นการพัฒนาการสอนโดยการสัมมนา คิดเป็นร้อยละ 34.70 และส่วนใหญ่จะมีตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันเป็นครูผู้สอนศิลปศึกษา คิดเป็นร้อยละ 78.90 โดยมีคาบสอนต่อสัปดาห์ 16-20 คาบคิดเป็นร้อยละ 44.20

ตอนที่ 2 ปัญหาการสอนศิลปศึกษาของครูศิลปศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ในด้านการเตรียมการสอน ด้านการสอน ด้านการประเมินผล

1. ด้านการเตรียมการสอน (ตารางที่ 3-7)

การเตรียมการสอนศิลปศึกษาของครูศิลปศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยส่วนรวมพบว่า การจัดเตรียมการสอนศิลปศึกษามีปัญหาปานกลาง ($\bar{X} = 2.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูศิลปศึกษามีปัญหาการจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ ห้องเรียนและเครื่องมือ ประเมินผลการเรียนรู้เฉลี่ยสูงสูง ($\bar{X} = 2.91$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การศึกษาวิเคราะห์เรื่องที่สอน ($\bar{X} = 2.47$)

2. ด้านการสอน (ตารางที่ 8-11)

การสอนศิลปศึกษาของครูศิลปศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดย ส่วนรวมพบว่า การสอนศิลปศึกษามีปัญหาปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูศิลปศึกษามีปัญหาการสอนเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.72$) และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกระตุ้นผู้เรียนให้เข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 2.56$)

3. ด้านการประเมินผล (ตารางที่ 12-15)

การประเมินผลการสอนศิลปศึกษาของครูศิลปศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยส่วนรวมพบว่า การประเมินการสอนศิลปศึกษามีปัญหาปานกลาง ($\bar{X} = 2.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูศิลปศึกษามีปัญหาการประเมินผลการเรียนรู้ศิลปศึกษาที่กำหนดในแผนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.62$) และเฉลี่ยต่ำสุดคือ การเก็บรวบรวมผลงานวิชาศิลปศึกษา ($\bar{X} = 2.45$)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการสอนศิลปศึกษาของครูศิลปศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ด้านการเตรียมการสอน เนื้อหาที่ใช้สอนมีความเหมาะสมกับเด็ก (ความถี่ = 18) ครูมีการใช้สื่อประกอบการสอน (ความถี่ = 12) ครูส่วนมากมีการกำหนดความคิดรวบยอดในการสอน (ความถี่ = 10)

ด้านการสอน มีการดูแลและให้คำปรึกษาแก่นักเรียน (ความถี่ = 20) มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ความถี่ = 17) มีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ (ความถี่ = 11)

ด้านการประเมินผล มีการเก็บคะแนนจากแบบทดสอบ (ความถี่ = 14) ครูมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลในวิชาศิลปะ (ความถี่ = 13) ในการประเมินผลครูมีการสังเกตและบันทึก (ความถี่ = 7)

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการสำรวจปัญหาการสอนศิลปศึกษาของครูศิลปศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งการอภิปรายเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของครูศิลปศึกษา

ตอนที่ 2 ปัญหาการสอนศิลปศึกษาของครูศิลปศึกษา แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

2.1 ด้านการเตรียมการสอน

2.2 ด้านการสอน

2.3 ด้านการประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการสอนศิลปศึกษา

ตอนที่ 1 สถานภาพของครูศิลปศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นหญิงมากกว่าชายและอยู่ในวัยผู้ใหญ่โดยมีอายุระหว่าง 45 ปีขึ้นไป วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี สำเร็จการศึกษามีประสบการณ์การสอนอยู่ระหว่าง 21 ปีขึ้นไป ส่วนมากเคยได้รับการพัฒนาการสอนศิลปศึกษาโดยการสัมมนา อบรม ดูงาน และศึกษาต่อ มีตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันคือ ครูผู้สอน โดยทำการสอนระหว่าง 16-20 คาบต่อสัปดาห์

จากสถานภาพของครูศิลปศึกษาในโรงเรียนมัธยม ส่วนใหญ่เป็นหญิงมีวัยอยู่ระหว่าง 45 ปีขึ้นไป และมีพื้นฐานความรู้ใกล้เคียงกัน รวมทั้งประสบการณ์การสอน ซึ่งจะเห็นว่าครูสอนมากจะได้รับการพัฒนาการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ กัน เช่น การสัมมนา การอบรม ดูงาน แต่การศึกษาต่อ และมีจำนวนชั่วโมงของครูส่วนใหญ่จะสอน 16-20 คาบ/สัปดาห์ ซึ่งในการจัดการสอนศิลปศึกษา ประสงค์ พวงดอกไม้ (มปป.) กล่าวว่า จำนวนชั่วโมงสอนและงานสอนของครูศิลปศึกษาคอวามีชั่วโมงสอนตั้งแต่ 16-20 คาบ/สัปดาห์

ตอนที่ 2 ปัญหาการสอนศิลปศึกษาของครูศิลปศึกษา

จากปัญหาการสอนศิลปศึกษาของครูศิลปศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้มีการแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านการเตรียมการสอน

จากการวิจัยพบว่า ครูศิลปศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนมากมีปัญหาการจัดเตรียมเกี่ยวกับการจัดห้องเรียนศิลปศึกษาให้มีลักษณะเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเพราะธรรมชาติของวิชาศิลปศึกษามีกิจกรรมที่ให้เกิดมีอิสระในการเคลื่อนไหว มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม เช่น การเขียนภาพระบายสี การปั้น การพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนจะเน้นในด้านปฏิบัติ กระบวนการทำงานเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล ดังนั้นการจัดเตรียมห้องเรียนศิลปะจึงมีความสำคัญ เพราะเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกและสร้างความสนใจให้ผู้สอนรู้สึกอยากสอนเพื่อผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลินในขณะที่ปฏิบัติงานหรือจัดกิจกรรมต่างๆ ดังนั้นสภาพห้องเรียนศิลปะจึงควรมีลักษณะ แยกจากห้องเรียน มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีการจัด โต๊ะ เก้าอี้ มีตู้หรือชั้นเก็บ วัสดุมีอ่างน้ำ (ชลธ พงษ์สามารถ , 2526) และมีขนาดของห้องเรียนกว้างพอกับจำนวนนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ อุบล ตูจินดา (2532) และตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ และเกณฑ์มาตรฐานในภูมิภาคเอเชีย กำหนดการขนาดของห้องเรียนที่

เหมาะสม ควรมีพื้นที่เฉลี่ย 1.50 ตร.ม. ต่อนักเรียน 1 คน (พัชรินทร์ สงวนผลไพโรจน์ , 2539) ซึ่งถ้ามีการจัดเตรียมห้องเรียนที่ดีแล้วมันก็จะไปเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมได้

ด้านการสอน

จากการวิจัยพบว่า ครูศิลปศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนมากมีปัญหาการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี เพราะปัจจุบันการเรียนการสอนเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และเพื่อสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียน ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดีจำเป็นจะต้องสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ด้วยการสนองพฤติกรรม ใช้เทคนิคการเสริมแรงที่เหมาะสม เช่น ใช้วาจาให้กำลังใจ ให้รางวัล เป็นต้น (อารมณ ใจเที่ยง, 2537) และภายในห้องเรียนศิลปศึกษาควรมีลักษณะการถ่ายเทอากาศ มีแสงสว่าง และความสะอาดที่เหมาะสมและเพียงพอเพราะ บรรยากาศในห้องเรียน มีผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กมาก ดังคำกล่าวของ (อารี รังสินันท์, 2527) ว่าห้องเรียนศิลปศึกษาย่อมเป็นห้องเรียนที่สนับสนุนการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ในการทำงานทางด้านศิลปศึกษา นอกจากนี้ เบอρνาร์ด (Banard, 1960) กล่าวว่า งานด้านการเรียนการสอนส่วนใหญ่เกิดขึ้นในโรงเรียน ดังนั้น จึงต้องคำนึงถึงบรรยากาศในชั้นเรียน และกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานศิลปศึกษา เพราะงานแต่ละอย่างย่อมมีความเหมาะสม และแตกต่างกัน สำหรับนักเรียนแต่ละคนซึ่ง ขวลิต ดาบแก้ว และสุดาวดี เหมทานนท์ (2525) ได้กล่าวว่า การจัดบรรยากาศ ในห้องปฏิบัติการให้เด็กมีอิสระในการแสดงออกกระเปียบในชั้นไม่ควรหุ้ยมหิมมากเกินไป แต่ก็ไม่ควรให้ห้องเรียนวุ่นวาย จนเด็กเกิดความรู้สึกว่าคุณบังคับให้เรียน และห้องเรียนต้องสะอาด และมีความสะดวกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ ภายในห้องควรมีบรรยากาศทางกายภาพ และทางจิตวิทยาที่ดีด้วย ซึ่ง สุมณ อมรวีวัฒน์ (2530) ได้กล่าวว่า บรรยากาศในชั้นเรียนต้องมีลักษณะทางกายภาพที่อำนวยความสะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียน สร้างความสนใจใฝ่รู้และศรัทธาต่อการเรียน

ด้านการประเมินผล

จากการวิจัยพบว่า ครูศิลปศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนมากมีปัญหาการประเมินผลการเรียนรู้ศิลปศึกษาที่กำหนดในแผนเพราะในการประเมินผลที่ดี ครูควรมีการกำหนดการประเมินผลการเรียนแต่ละครั้งลงในแผนจะทำให้สะดวกในการประเมินและประเมินผลได้อย่างถูกต้อง ซึ่งการประเมินผลงานศิลปศึกษาจะเป็นการตรวจสอบว่า การแสดงออกทางศิลปะของนัก

เรียนได้พัฒนาการไปในระดับที่น่าพอใจหรือไม่ เพียงใด โดยครูเป็นผู้กำหนดเกณฑ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด (เลิศ อานันท์นะ, 2526) และการประเมินผลทางศิลปศึกษานั้น จะเป็นเรื่องของการช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางศิลปะมากกว่าทำให้เด็กเกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย เป็นการช่วยทำให้เด็กมีชีวิตชีวา และเจริญเติบโตอย่างมีความสุข (ประเมิน มหาจันทร์, 2531) ซึ่งในการประเมินผลก็จะมีการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียน การประเมินการแสดงออกทางด้านความคิดเห็นของนักเรียน ตลอดจนการประเมินการปฏิบัติงานตามขั้นตอนของกระบวนการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วชิรินทร์ วิฑิตอดิษฐ์ (2530) พบว่า วิชาศิลปศึกษามีหลักเกณฑ์ในการวัดผลที่ยุ่งยาก อาจเป็นเพราะวิชาศิลปศึกษาเป็นวิชาที่มุ่งเน้นทางด้านจิตใจ อารมณ์ และความรู้สึกมากกว่าความรู้ ความจำ

จากการศึกษาความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาโดยจำแนกตามสถานภาพของครูศิลปศึกษา ผลการวิจัยพบว่าครูศิลปศึกษา ที่มีช่วงอายุระหว่าง 20 – 35 ปี และมีประสบการณ์ในการสอนวิชาศิลปศึกษา 1 – 15 ปี ประสบปัญหาการสอนศิลปศึกษาค่อนข้างมาก ในด้านการเตรียมการสอนเกี่ยวกับการศึกษาความรู้ที่หลากหลาย

ส่วนความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาโดยจำแนกตามประสบการณ์ที่ได้รับการพัฒนาการสอนศิลปศึกษาพบว่าครูศิลปศึกษาที่เคยมีประสบการณ์ที่ได้รับการพัฒนาทางด้านนี้ประสบปัญหาในการสอนศิลปศึกษาค่อนข้างน้อย แต่ครูศิลปศึกษาที่ไม่เคยมีประสบการณ์จะมีปัญหาในการสอนศิลปศึกษามากกว่าเช่น ในด้านการเตรียมการสอนเกี่ยวกับการศึกษาแหล่งความรู้ที่หลากหลายและการจัดเตรียมการสอนอีกทั้งในด้านการสอนเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี

ในกรณีนี้ผู้วิจัยเห็นว่าประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ครูศิลปศึกษาดำเนินการสอนเป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ เลิศ อานันท์นะ (2525) กล่าวว่าครูศิลปศึกษาควรเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์จะเป็นผู้สอนได้ดีซึ่งต้องมีการจัดเตรียมการสอนล่วงหน้า ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับศิลปศึกษาเพิ่มเติมและปรับปรุงการสอนของตนเองอยู่ตลอดเวลา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการสอนศิลปศึกษา

ด้านการเตรียมการสอน

จากสรุปผลการวิจัยพบว่า ครูศิลปศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นพบปัญหาการสอนศิลปศึกษา ในการจัดเตรียม การศึกษาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย การวางแผนการสอน การศึกษาวิเคราะห์เรื่องที่สอนในระดับปานกลาง

จากข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านการเตรียมการสอนของครูศิลปศึกษา พบว่า

1. ครูไม่สามารถเตรียมการสอนได้ดี เนื่องจากครูต้องทำหน้าที่เสริมการสอนอื่นๆ ในโรงเรียน
2. ครูไม่เข้าใจเนื้อหาศิลปศึกษา และแผนการสอนดีพอ
3. ครูไม่มีเวลาในการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์
4. ศึกษานิเทศก์ไม่สามารถให้คำแนะนำการเตรียมการสอน

ด้านการสอน

จากสรุปผลการวิจัย พบว่า ครูศิลปศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบปัญหาการสอนศิลปศึกษาในด้านการสอน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การกระตุ้นผู้เรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม ในระดับปานกลาง

จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านการสอน พบว่า

1. การจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนมีผลต่อการกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน
2. ขาดงบประมาณในการจัดบรรยากาศภายในห้องเรียน
3. ครูไม่มีความรู้และความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. จำนวนของนักเรียนมากเกินไป
5. พื้นที่ภายในห้องเรียนคับแคบ

ด้านการประเมินผล

จากสรุปผลการวิจัย พบว่า ครูศิลปศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบปัญหาการสอนศิลปศึกษา ในด้านการประเมินผล การประเมินผลการเรียนรู้ศิลปศึกษาที่กำหนดในแผนการประเมินผลงานวิชาศิลปศึกษา การเก็บรวบรวมผลงานวิชาศิลปศึกษา ระดับปานกลาง

จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านการประเมินผล พบว่า

1. ครูขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการสร้างเครื่องมือประเมินผลทางศิลปศึกษา
2. การประเมินผลของครูประเมินผลเฉพาะผลงานที่เสร็จเท่านั้น ไม่มีเวลาสังเกตและบันทึกพฤติกรรมนักเรียนระหว่างปฏิบัติกิจกรรม

3. ครูยังมีการใช้ความรู้สึกของตนเองเป็นเกณฑ์การวัดผล
4. ครูต้องการให้มีการอบรมการวัดผลและการประเมินผลศิลปศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ครูควรศึกษาระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ซึ่งกำหนดให้มีการประเมินผล 4 ขั้นตอนคือ การประเมินผลก่อนการเรียน การประเมินผลระหว่างเรียน การประเมินผลปลายภาคเรียน และการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน
2. ครูไม่ควรใช้ผลงานสำเร็จรูป และความรู้สึกของครูเป็นเกณฑ์ในการประเมินผลควรคำนึงถึงพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นในระหว่างปฏิบัติการจริง ฉะนั้นครูจึงต้องมีบันทึกสังเกตพฤติกรรมตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือคุณสมบัติที่ต้องการเน้นหรือไม่ในแต่ละคาบเรียน
3. ครูควรศึกษากิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร ให้เข้าใจโดยละเอียด ซึ่งเวลาเรียนกำหนดไว้คาบละ 50 นาที แต่เนื่องจากนักเรียนปฏิบัติการไม่เสร็จ เป็นอุปสรรคต่อการประเมิน ครูควรกำหนดเวลาสอนให้สั้น โดยกำหนดลักษณะเนื้อหาและกิจกรรมที่สามารถประเมินผลได้ ดังนั้น ครูสามารถกำหนดช่วงตารางเวลาเรียนเอง เป็นช่วงสั้นหรือยาวได้ ตามความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ลักษณะเนื้อหาและกิจกรรม

สรุปข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้

ครูศิลปศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีปัญหาการสอนในด้านการเตรียมการสอน การสอน และประเมินผล โดยทั่วไปอยู่ในระดับปานกลางแต่ ถ้าจำแนกตามอายุ ประสบการณ์ และการเคยได้รับการพัฒนาการสอน พบว่า ครูที่อายุ 26-30 ปีมีปัญหามากกว่าครูที่มีอายุ 41-45 ปี ในด้านการเตรียมการสอน ด้านการสอน และด้านการประเมินผล แต่เมื่อพิจารณาในด้านประสบการณ์ในการสอน พบว่าครูศิลปศึกษาที่มีประสบการณ์ 11-15 ปี จะมีปัญหาการสอนเกี่ยวกับการจัดเตรียมและการศึกษาแหล่งความรู้เพิ่มเติมมาก ทั้งนี้เพราะครูศิลปศึกษาที่ทำการสอนมาระยะหนึ่งแล้วควรได้รับการพัฒนาการสอนเพิ่มเติม เพื่อนำสิ่งที่ได้รับการพัฒนา มาปรับปรุงการสอนจึงจะทำให้เกิดปัญหาการสอนน้อยลง ส่วนครูศิลปศึกษาที่เคยได้รับการพัฒนาการสอน กับครูที่ไม่เคยได้รับการพัฒนาการสอน พบว่า ครูที่ได้รับการพัฒนาการสอนมีปัญหาในการเตรียมการสอนน้อยกว่า ครูที่ไม่เคยได้รับการพัฒนาการสอนเลย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการสอนศิลปศึกษาของครูศิลปศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดกรมสามัญศึกษา ในด้านอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลกับการวิจัยในครั้งนี้
2. ควรทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาการสอนศิลปศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. ในระยะ4-5ปีข้างหน้า ควรมีการติดตามผลการค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องปัญหาการสอนศิลปศึกษาของครูศิลปศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอีกครั้งหนึ่ง